

Briefing

september 2019

Nr. 112/113

JOHANN
SEBASTIAN
BACH

Briefing

Briefingmaterial

skickas till Christina Völcker
Harstigen 16, 645 42 Strängnäs
E-post: briefing@sgsresa.se
eller ordforande@sgsresa.se

Adressändringar:

Skickas till Ewa Knutsson
Slalomvägen 37, 461 58 Trollhättan
E-post: medlemsregister@sgsresa.se

Resemästaren:

Vår Resemästare är Lotta Borgiel
Marsjö Hvilan, 643 94 Vingåker
E-post: resemastare@sgsresa.se

Sista materialdag för nästa nr. är 10 nov. 2019.

Annonser:

En helsida kostar 1000 kr och en halvsida 500 kr.

Redaktionen förbehåller sig rätten att bedöma och eventuellt förkorta insända bidrag och tar inte ansvar för ej beställt material.

SGS adress:

c/o Anders Gezelius
Skatkullevägen 22, 430 82 Donsö

Internetadress:

www.sgsresa.se
E-post: ordforande@sgsresa.se

Medlemsavgift per kalenderår:

Ordinarie medlem 250 kr. Familjemedlem 75 kr.
Bankgiro 223-7352

Lokala träffar

Syd 5 oktober

Väst 6 oktober

Öst 19 oktober

Inbjudan och program kommer att publiceras på SGS hemsida och Facebook och förövrigt skickas ut på det sätt respektive lokalavdelning väljer.

STYRELSEN

Ordförande:

Anders Gezelius
076-310 64 36
ordforande@sgsresa.se

Vice ordförande:

Kristina Bergman
0303-22 52 50
vice_ordforande@sgsresa.se

Sekreterare:

Kerstin Strandskog
08-19 72 83
sekreterare@sgsresa.se

Kassör:

Ewa Knutsson
0767-96 55 00 kassor@sgsresa.se
medlemsregister@sgsresa.se

Vice kassör:

Bengt Cederfelt
08-96 14 95
vice_kassor@sgsresa.se

Klubbmästare:

Stefan Karlsson
072-189 23 76
klubbmastare@sgsresa.se

Briefingsansvarig:

Christina Völcker
076-897 72 78
briefing@sgsresa.se

Resemästare:

Lotta Borgiel
0151-209 00
resemastare@sgsresa.se

Ledamöter:

Isabel Olesen
+45 613 032 64
ledamot@sgsresa.se
Magnus Andersson
042-14 67 51
ledamot@sgsresa.se

Innehåll

4. Ordförande har ordet.	18. Vi som äter oss jorden runt.
6. Lördagen på Tjärö.	20. Mitt smultronställe.
7. Söndagen på Tjärö.	24. Ett reseminne.
10. Årsmötesprotokoll	25. Indien med Margaretha Thyr.
12. Vykortshälsningar.	32. Studiebesök.
15. Två musikminnen från
SGS-möten.	34. Murchison Falls i Uganda
	40. Resemästarens sidor.

Förstasidesbilden

Vykort från Leipzig

Nya medlemmar i SGS

Vi är glada att kunna hälsa följande medlemmar välkomna i föreningen:

Margaretha Blissing, Lund

Mikael och Karin Thorvaldsson,
Styrsö

Isabell Svenlin, Saltsjöbaden

Avliden medlem i SGS

SGS deltar i sorgen efter den avlidne medlemmen

Katrin Kihlström

Till hennes minne har föreningen planterat träd
i Vi-skogen.

Ordföranden har ordet ...

Anders
Gezelius

Tack Marita – välkommen Christina!

I och med det här numret av Briefing har vi glädjen att hälsa Christina Völcker välkommen som ny redaktör för Briefing. Det ska bli roligt och spännande att följa utvecklingen av vår tidskrift i händerna på nya krafter. Jag använder med flit plural för Christina kommer att arbeta tillsammans med Inger Bjurlén och jag tycker att det är en utmärkt idé att vara två som delar på jobbet och kan bolla tankar och funderingar under arbetet. Jag vill därför hälsa dem båda varmt välkomna och jag hoppas och tror att de på många sätt kommer att bidra till en fortsatt utveckling av Briefing!

Naturligtvis känns det samtidigt lite sorgligt att inte längre ha Marita som redaktör. Det råder ingen som helst tvekan om att de tio år som Marita haft ansvaret samtidigt har inneburit en otroligt positiv utveckling och självklart är vi oändligt tacksamma för det stora arbete som har utförts. Det är därför nödvändigt att än en gång säga: Tack Marita och välkomna Christina och Inger!

Vårmötet på Tjärö – Höstmöte i Motala

Vårt vårmöte på Tjärö finns att läsa om på annan plats i Briefing och jag tror att de allra flesta åkte från den fantastiska ön på gott humör och med åtskilliga fina minnen. Jag kan dock inte sticka under stol med att det var ett av de mest svårhanterade möten vi har haft ur ett arrangörsperspektiv. Visser-

ligen var jag själv med förra gången vi var där, men minnena bleknar och vi blir alla äldre och jag har absolut känslan av att avstånden på ön var mycket längre den här gången. Det var också uppenbart att man inte var riktigt van vid att härbärgera så många som vi nu blev och att det var i början av säsongen. Det ska samtidigt poängteras att personalen verkligen gjorde allt de kunde och jobbade så att svetten lackade för att vi skulle trivas. Jag tycker att det var spännande och roligt att vi kom tillbaka till Tjärö, men jag tror att vi för framtida möten får försöka hitta platser där alla faciliteter vi behöver finns mer samlade.

Det finns anledning att i det sammanhanget särskilt nämna och tacka Kristina, Stefan och Ewa för allt extra arbete som de fick lägga ner för att vi till slut skulle få hela pusslet att fungera!

Praktiskt och bekvämt blir det säkert under höstens möte som vi har förlagt till Statt i Motala. Hotellet har en lång historia som bara den mer än väl motiverar ett besök. Jag är övertygad om att vi blir nöjda med både boende, mat och konferensmöjligheter. Med det här numret av Briefing följer också inbjudan till Motala och jag hoppas att ni tycker om programmet. Dessutom vet jag att många kommer till våra träffar i första hand för att få möjligheten att återse gamla vänner.

Framtidsfunderingar

Det här året, liksom de närmast före-

gående, har inneburit att vårt medlemsantal har sjunkit betydligt. Desto mer glädjande att vi hittills har haft så många besökande på våra träffar. Jag tror dock att vi ganska snabbt börjar närma oss en gräns, där det kommer att bli allt svårare att bedriva verksamheten som vi har gjort så här långt. Det blev på ett sätt tydligt på Tjärö där vi kunde konstatera att våra medlemsavgifter egentligen inte täcker våra utgifter. Antingen måste vi höja avgiften i framtiden eller på något sätt minska våra utgifter. Det senare är inte så enkelt eftersom utgifterna i stor utsträckning går till Briefing. En fundering om att enbart ha tre nummer per år är inte möjlig på grund av skattereglerna för föreningstidskrifter. Den här gången gör vi dock ett dubbelnummer för att i första hand ge Christina och Inger lite mer tid att komma in i hanteringen. Den självklara utgångspunkten blir då att vi måste se till att få fler medlemmar på alla sätt vi kan. Det är också nödvändigt att vi funderar lite över vad SGS har för funktion och hur vi ska arbeta i framtiden. De förutsättningar som fanns när föreningen bildades är ju helt annorlunda än de som finns idag och vi får inte vara rädda för att ändra vår inriktning om och när det finns anledning till det. Det jag i första hand då tänker på är den del av vår verksamhet som går ut på att hitta attraktiva resor för våra medlemmar. När föreningen bildades var det många som hade ett brinnande intresse av att komma till platser som annars var svåra eller till och med omöjliga att komma till och naturligtvis göra det på ett så bra sätt som möjligt. Det är bara att se tillbaka på några av de helt fantastiska resor som vi har gjort genom åren. Idag ser det helt annorlunda ut,

inte bara genom diskussionen om vårt miljöansvar och nödvändigheten av att leva och resa med större tanke på hållbarhet. Tittar man i det enorma utbudet av resor inser man snabbt att det knappast finns någon plats på jorden som, bortsett från de politiska begränsningarna, vi inte längre kan resa till med välrenommerade arrangörer, särskilt om vi är beredda att vända oss till utländska arrangörer. Är det så att våra resor i första hand blir ett sätt att resa i ett sammanhang där vi känner oss trygga och bekväma med resesällskap och arrangemang? Det har otvivelaktigt varit intressant och tankeväckande att se på det stora intresse som våra jubileumskryssningar har haft och att kunna konstatera att vi uppenbarligen är många som har varit lockade av god bekvämlighet, god mat, goda guider, möjlighet att umgås och inte alltför avlägsna och äventyrliga destinationer. Det är nog inte läge för SGS att övergå till att bli arrangörer av kryssningsresor, men det kan mycket väl finnas anledning att fundera över om vi ska ha samma målsättningar med vårt resande som vi har haft eller om det är dags att göra ändringar. Vi har inte genom åren haft några uppgifter om våra medlemmars ålder, men jag är helt säker på att den genomsnittliga åldern har ökat stadigt under åren och att den idag är ganska hög. Det innebär med beklaglig nödvändighet också att vi i allt större utsträckning känner ett behov av viss bekvämlighet och standard på våra resor framöver. Sedan behöver det ena inte utesluta det andra och förhoppningsvis ska vi också i fortsättningen ha glada, pigga och äventyrliga medlemmar!

Lördagen på Tjärö

Text och bild: Harald Wiesel

Noteringar från SGS-mötet på Tjärö, lördagen 1 juni

Vi vaknar till en dimmig morgon som snart övergår till ännu en solig dag. Efter en promenad från den längst bort belägna stugan intar vi en god frukost i restaurangen, där vi njuter av en härlig utsikt över hamnen och den vackra Blekingskärgården.

Samling i konferensbyggnaden för dagens föredrag som inleds med att Sjökapten Torbjörn Svensson (son till konstnären Roland Svensson) visar bilder och berättar om den planerade SGS-resan till Sydgeorgien, Tristan Da Cunha och St Helena. "Expedition sydatlantens ensliga öar". Mycket lockande men inte helt gratis!

Därefter ger Margaretha Thyr en rapport från den, under hennes ledning, genomförda SGS-resan till Indien "De indiska lejonerna väntar på oss". Även det en spännande resa som verkar ha varit mycket uppskattad av deltagarna. En ny chans att göra denna resa finns i februari 2020.

Styrelsen informerar om sina aktiviteter och om planerade resor följt av sedvanligt Årsmöte. Medlemsantalet i föreningen sjunker och vi är nu ca 360 medlemmar. Fler behövs! För att locka fler föreslogs att mötet skall flyttas så att det infaller vid en helg med klämdag.

Eftermiddagen inleds med kryssning i den Blekingska skärgården i farvattnen kring Tjärö. Tyvärr utan guidning, men vackert ändå.

Uppdelade i två grupper går vi sedan en guddad naturvandring med Bengt Ignell.

Samma Bengt som guidade vid SGS förra besök på Tjärö för 24 år sedan. Vi fick lära oss växter som tex kartmossa, liten fetknopp och en massa andra blekingska växter och mineraler.

Samtidigt njöt den andra gruppen av kaffe och kaka på bryggan utanför restaurangen.

Efter middagen, som återigen åtnjöts i restaurangen avslutades kvällen med bildvisning och trivsamt prat.

Söndagen på Tjärö

Text: Marianne Rebenius bild: Inger Bjurlén, Christina Völcker

Så vaknar vi till en vacker dag på Tjärö med möjligheter att äta frukost på bryggan och njuta av svensk sommarvärme, innan resten av världen väntar på att bli presenterad under förmiddagens fyra föreläsningar.

Vi ger oss först iväg till Alaskas vildmark genom Monica och Lars Lindborgs försorg. Monica och Lars deltar för första gången i ett veckoslutsmöte efter många års medlemskap i vår förening. Det var också SGS, som ordnat resan till Alaska genom Gränslösa resor i maj 2018 och med Anders Haglund som guide.

Resan var i första hand en naturkryssning i sydöstra Alaskas vilda skärgård, som gav möjlighet att se valar, grizzlybjörn, fågel, säl m.m. I ett vilt och vintrigt landskap med

glaciärer, som sträcker sig ända ner till havet, och områden omöjliga att besöka, om man inte kommer sjövägen, gjorde resenärerna strandhugg med hjälp av gummibåtar och kanoter för att komma närmare djuren och naturupplevelserna.

Resan bjöd även på besök i Alaskas huvudstad Juneau, en stad som fått sitt namn av en man med samma namn, vilken hittat guld i området på 1880-talet. Gruvdriften blev länge stadens stora verksamhet. Resenärerna fick möjlighet att ta del av guldgrävarlivet genom bl.a. museibesök.

Långt tillbaks hade området bebotts av Tlingitfolket, ett indianfolk, som levde i ett matriarkatsamhälle. De var mycket kunniga i träsnideri. Deras skicklighet i snideri visade sig bl.a.

Uppföljningen sköts sedan av inhemsk personal. Genom dessa operationer, utförda av frivillig arbetskraft, räddas barn och föräldrar från ett svårt liv till en bättre tillvaro. Operation Smile medför också, att behandlingsteam i respektive land, lärs upp och kan fortsätta att arbeta med denna problematik, och

i vackert tillverkade totempålar. Allt detta och mycket mer förmedlades i ett vackert bildspel av Monica och Lars. De lät bilderna tala sitt tydliga språk.

Alla människor är inte lyckligt lottade. En del barn föds med ett fysiskt handikapp, som dessutom omgärdas av myter om orsaken. En sådan grupp av barn är de, som föds med läpp-gom- och käkspalt. Hans Ekström, medlem i SGS och tillika barnläkare, har engagerat sig som volontär i denna patientgrupp. Operation Smile, en global organisation, som är politiskt och religiöst obunden, ledd från Virginia/USA och har behandlingsprojekt runt om i världen, tar sig an dessa barn. Under 10 dagar arbetar man i ett projekt på plats i förberedda grupper.

Under dessa dagar genomförs screening, hälsoundersökning, kirurgisk bedömning m.m. av de tilltänkta patienterna av alla inblandade yrkesgrupper, såsom läkare, sjuksköterskor, logopeder och tandläkare. För de utvalda patienterna leder denna genomgång till operation.

volontärgruppen kan ge sig ut till nya platser i världen med sin viktiga uppgift.

Vi fortsätter vår resa runt om i världen och träffar på reseföretaget AviFauna naturresor genom Göran Pettersson. Företaget är ett aktieföretag ägt av Birdlife Sverige, tidigare Sveriges ornitologiska förening. Företaget har sin bas på Öland, närmare bestämt på Stenhusa Gård.

AviFauna har stort fokus på fågelresor men ordnar även resor med

natur-och kulturupplevelser. Man har även sedan några år temaresor under rubriken "AviFauna med guldkant", "tjejresor" samt "botanikresor".

Resegrupperna är oftast små med 6-12 deltagare. Man delar också in resorna efter olika tempo och standard. Det erbjuds lugnt tempo i t.ex. Europa och Sverige, medeltempo lite längre bort och högt tempo, där man får räkna med strapatser. Då ”gasar man hela tiden”, som Göran uttryckte det.

Under resorna är det helpension och svenska guider. Guiderna är väl bevandrade och kunniga i det för resan aktuella innehållet. Man tar också hjälp av lokala guider. De berikar resan genom sitt kunnande om resmålen.

SGS planerar en resa till Nigeria, där AviFauna blir vår arrangör. Resan kommer att genomföras i februari 2021.

Som en fantastisk avslutning på fina dagar på Tjärö gav vi oss iväg på naturupplevelser i de fyra väderstrecken genom naturfotografen Anders Blomdahl, hemmahörande i Blekinge. Anders arbetar som miljökonsult, har haft fotoresor för AviFauna bl.a., men ordnar nu fotoresor i egen regi.

Vi färdades till Japan, där vi bl.a. mötte makaker och världens största uggla, som lockats till ett område med vulkaniskt uppvärmda strömmar fyllda av bäcköring. Vidare

japanska tranor, som ofta avbildas på målningar och jättehavsörn, vilken lockar många fågelskådare.

I Svalbard skapar glaciärer vackra former, färger och linjer, där fåglar, valrossar, storsäl, spetsbergsgrisslå med flera djur har sin hemvist.

I Sydafrika fick vi bl.a. följa med till unika gömslen nära vattenhål, där djur såsom elefanter, vattenbuffel, vartsvin och lejon släckte törsten.

I Costa Rica besökte vi olika typer av regnskog. Skogen bjöd på olika naturupplevelser med många färgglada fåglar.

Detta och mycket mer fick vi njuta och inspireras av genom Anders fantastiskt fina bilder. Han visade sitt fotografiska öga och delade med sig av sitt tekniska kunnande. Vi fick många goda råd i fotograferandets konst.

En innehållsrik och fantastisk helg med fin gemenskap var över för denna gång. Snart möts vi i Motala.

Protokoll från SGS årsmöte 2019 på Tjärö

§1 Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet

§2 Val av ordförande

Årsmötet beslutar att utse Anders Gezelius till mötesordförande

§3 Val av mötessekreterare

Årsmötet beslutade att utse Kerstin Strandskog att föra mötets protokoll

§4 Fråga om kallelse till årsmötet sänts ut i laga ordning

Kallelse till årsmötet har sänts ut enligt stadgarna.

§5 Fastställande av dagordning för årsmötet

Dagordningen fastställs enligt förslag.

§6 Val av två justeringsmän att justera dagens protokoll

Årsmötet beslutar att utse Birgitta Lindblad och Gunnel Svensson att justera dagens protokoll

§7 Styrelsens verksamhetsberättelse för det gångna året.

Verksamhetsberättelsen föredras av ordförande och visas digitalt. Ordförande lämnar ordet fritt.

Årsmötet beslutar att godkänna verksamhetsberättelsen och lägga den till handlingarna.

§8 Styrelsens förvaltningsberättelse för det gångna året

Kassören går igenom årsboks slutet via skärm på väggen och kommenterar resultat- och balansräkning samt redovisningsprinciper.

Årsmötet beslutar att lägga förvaltningsberättelsen till handlingarna.

§9 Revisorernas berättelse

Revisorerna har gått igenom föreningens finanser och finner allt i god ordning och föreslår ansvarsfrihet för styrelsen men föreslår samtidigt att avlämnad revisionsrapport i fortsättningen alltid skall biläggas årsmötesprotokollet.

Årsmötet beslutar att lägga revisionsberättelsen till handlingarna.

§10 Frågan om ansvarsbefrielse för styrelsen

Årsmötet beslutar att ge styrelsen ansvarsbefrielse för det gångna året.

§11 Val av föreningens ordförande för det kommande verksamhetsåret

Valberedningen föreslår omval av Anders Gezelius.

Årsmötet beslutar att välja Anders Gezelius till ordförande för det kommande verksamhetsåret.

§12 Val av övriga styrelseledamöter för det kommande verksamhetsåret.

Valberedningen föreslår nyval av Christina Völcker och omval av Kristina Bergman, Magnus Andersson, Kerstin Strandskog.

Årsmötet beslutar i enlighet med valberedningens förslag.

§13 Val av två revisorer och en revisorssuppleant

Omval förslås av Lars Sandström och Lena Hult och även av Monica Apell som suppleant.

Årsmötet beslutar enligt valberedningens förslag

§14 Val av valberedning

Omval föreslås av hela valberedningen, Irene Favre, Sven Barthel och Bodil Einarsson.

Årsmötet beslutar enligt förslaget.

§15 Fastställande av medlemsavgift enligt stadgarnas § 5

Styrelsen aktualiserar en fråga om höjning av avgiften eftersom den inte längre täcker utgivningen av 4 nr av Briefing alternativt att minska antal utgivningar till 3. Årsmötet diskuterar olika alternativ. Förslag framförs om att utge Briefing som PDF -upplaga istället för tryckt tidning. Andra förslag är en långsam årlig höjning av avgiften.

Årsmötet beslutar att nuvarande medlemsavgift skall gälla för 2019 samt uppdra till styrelsen att utreda frågan om utgivning av Briefing.

§16 Motioner till styrelsen

Inga motioner finns att behandla.

§17 Övriga Frågor

- ! Antalet medlemmar i föreningen minskar. Vad kan göras för att öka medlemsantalet?
- ! Tidpunkten för medlemsträffarna. Kan andra tidpunkter övervägas?

Efter överläggningar beslutar årsmötet att uppdraga till styrelsen att gå vidare med dessa frågor och återkomma med förslag.

§18 Mötets avslutande

Ordförande avslutar mötet.

Marita Täppinen avtackas för sitt utmärkta arbete med Briefing.

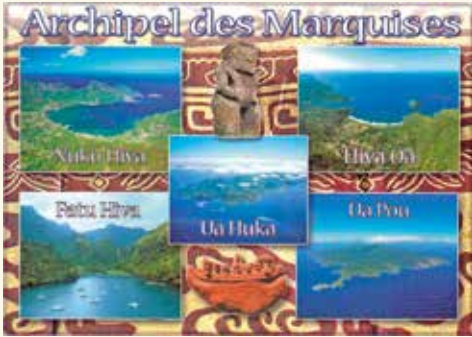
Anders Gezelius
Ordförande

Kerstin Strandskog
Sekreterare

Justeras

Birgitta Lindblad

Gunnel Svensson

Hej!
 Är på en trevlig kryssning i franska Polynesien, från Tahiti runt Markeseöarna med trevliga turer på de olika gröna vackra vulkanöarna. 200 passagerare på det kombinerade lastfartyget Aranui. Hälsningar Ann och Sven

Mexico mars 2019
 Här en hälsning från en historisk resa i Mayafolket och Aztekernas rike.
 Ewa och Lars Sandström

Hälsningar från södra Afrika!
 På vår resa passade vi på att se Victoriafallen ur helikopterperspektiv!
 Dag & Margareta

Brunei är ett litet land med få sevärdheter men synnerligen trevliga människor. Våra tre dagar här räckte mer än väl.
 Hälsningar Bodil C.

20190328

En hälsning från mig till SGS.
Här i Japan är det mesta mycket
annorlunda jämfört med Sverige.
Stort och mäktigt som Buddha, trä-
byggnad, bambuskog och palats.
I morgon åker vi tåg för att bada
i varma källor och bo såsom en
japan, sova på golvet.
Hälsningar Birgitta G.

Hej alla SGS-are!

Vi hade två fantastiska veckor i regnskogen och fick
se nästan alla endemiska djur i det vilda.
Den lilla malajbjörnen såg vi bara på rescue center.
Vi hann också med ett kort besök i lilla sömniga
Brunei och två dagar i Koala Lumpur.
Hälsningar Bodil C.

Darvaza 2019-04-12
Här brinner det sedan 1971.
Hälsningar Gunilla

Hälsningar från fantastiska Färöarna.
Öarnas spännande historia går tillbaka
till 300-talet. Naturen är dramatiskt
vacker och helt väsensskild från Island.
Och här får fiskälskaren sitt lystmäte
stillat. Färöarna är väl värt ett besök,
och hit återvänder jag gärna.
Hälsningar Bodil C.

Vykort från Gran Canaria.
Här finns mer än bara sol och bad.
Marianne Billing

I Brest i sydvästra Vitryssland kommer denne stilige man kl. 20.30 varje kväll och tänder gatulamporna på en bit av gågatan. En trevlig tradition och upplevelse.

Hälsningar Bodil Einarsson och Ulla Lidström

Hej kära SGS-vänner!
Har ni varit i Leipzig? En så fin stad präglad av handel och musikhistoria med en överskådlig stadskärna omgiven av grönområden och lummiga kanaler.
Hälsningar från Catharina, Gösta och Johann Sebastian

Två musikminnen från SGS-möten

Text och bild: Anders Gezelius

I maj hörde jag plötsligt på radion att man talade om att den senegalesiske koramästaren Solo Cissokho hade avlidit blott 56 år gammal. Det fick mig att minnas och tänka tillbaka på två stora musikaliska upplevelser som vi har haft på SGS-möten. Ja, vi har haft musik och bra sådan vid flera tillfällen. De båda jag tänker på är speciella för mig eftersom jag var inblandad i att de kom till och skulle visa sig bli mycket speciella händelser. En av dem var alltså Solo Cissokho som vi fick möta på våren 2002 på Stiftsgården Vårdsnäs utanför Lidköping. Jag minns inte hur kontakten uppstod, men via en kvinna i Göteborg, som kände Solo, gjordes överenskommelsen om hans medverkan på Vårdsnäs. Ett litet

speciellt förhållande var också att Eva och jag fick vara behjälpliga med att transportera Solos nya kora, som hans far, också han koramästare, hade tillverkat i hemlandet åt Solo. Det blev en, åtminstone för mig, oförglömlig musikstund där också hans dotter lite motvilligt deltog. Jag och flera andra SGS:are hade glädjen att kunna lyssna till Solo vid senare tillfällen. Han bodde i Oslo sedan 1995 och spelade ofta och gärna också i Sverige. Det finns åtskilliga inspelningar av Solo Cissokho, inte minst i samarbete med andra musiker. För den som är nyfiken skulle jag framför allt vilja rekommendera Tretakt/Takissaba, ett samarbete med den svenska folkmusikern Ellika Frisell. Den finns naturligtvis att lyssna på via Spotify. Sök annars bara på Solo Cissokho på nätet så kommer ni att hitta artiklar om honom liksom många videospelningar med Solo i full verksamhet. Hans koraspel var virtuost, hans stämma mycket stark och hans leende något av det största som har setts. Jag minns särskilt hur han berättade om en av sångerna, Mama Tonkhara, om hur han kom hem från sina resor runt om i världen och berättade för Mama Tonkhara om allt han sett och lärt sig och Mama Tonkhara svarade med att berätta om allt hon hade lärt sig genom att vara kvar på ett och samma ställe. Solo spelade flera gånger tillsammans med den svenske musikern

Ale Möller. Ale är också en förbindelselänk till den andra musikaliska upplevelsen i SGS, Kurash Sultan. Jag minns inte här heller hur kontakten kom till, men jag hade hört honom första gången som en del av Ale Möller Band. På vårt 15-årsjubileum 2003 åkte jag till Uppsala central och hämtade den uiguriske världsartisten Kurash Sultan. Det blev tyvärr sista gången jag fick höra hans speciella musik direkt. Redan tre år senare hade han avlidit i sin svenska exil. Efter att först ha fått flera priser av kinesiska myndigheter för sin musik och sina dikter, bannlystes han och dömdes till tre års husarrest. Då bestämde sig Kurash för att med hjälp av vänner fly. Först till Turkiet, sedan till Kirgisistan där han dock efter kinesiska påtryckningar dömdes till 9 månaders fängelse. Med hjälp av FN kom han så till Sverige i

december 1999. I Sverige lever också hans hustru och dotter fortfarande. Lokalen där vi fick höra Sultan spela var kanske inte den bästa, men han gjorde ett djupt intryck med sina sånger och sitt ekvilibristiska spel på diverse stränginstrument, främst dutar, ett långhalsat tvåsträngat lutinstrument. I Sverige hade han påbörjat ett stort projekt för att dokumentera den uiguriska kulturen, ett arbete som dessvärre avbröts av hans alldeles för tidiga död. Det finns betydligt mindre att hitta på nätet om Sultan Kurash, men det finns en del. 2011 gav Svenskt visarkiv ut skivan Årkäk Su som fick ett mycket positivt mottagande och som också är tillgänglig på Spotify. Det jag minns bäst är den fantastiska låten Atlan Dok som inte finns med på Årkäk Su, men dessbättre på skivan Bodjal med Ale Möller band. En liten lustighet i

den sången är att en textrad som flera gånger upprepas en bit in i låten utan tvekan låter som om Kurash sjunger ”Jansson härjar där”. Missa inte det ca 2:30 in i låten första gången.

Musik har en fantastisk förmåga att väcka minnen och inte minst känslor som är förknippade med resor och andra kulturer. Bilder i all ära, men det kanske är mat och musik som mer än något annat förmår att förflytta oss till andra tider och plat-

ser. Både Solo och Sultan hade den närmast magiska förmågan att med sin musik få tiden att stå still och rummet att förändras. Det är tragiskt att just båda dessa mästare fick så korta liv och inte minst därför en extra glädje att vi i SGS fick förmånen att möta dem och lyssna till deras musik.

Vi som äter oss jorden runt

Text och bild: Marita Täppinen

I Sverige kan man på de flesta större orter resa "jorden runt" utan att boka en enda flygbiljett.

Vi är några tanter/f.d. kollegor, som gör detta i Stockholm, nämligen *äter* oss jorden runt.

När vi började vår resa, år 2005, arbetade vi alla och bestämde oss för att göra en ny etapp varje månad - "1:a tisdagen efter lön", med undantag för sommarmånaderna och december. Numera är alla utom två pensionärer och vi kan snart träffas vid lunch i stället för på kvällen.

Vi startade vår jorden-runt-resa i Turkiet i september 2005. I augusti

2019 besökte vi Spanien för fjärde eller femte gången. Sedan start har vi träffats 115 gånger, på 112 *olika* restauranger och har rest genom 46 olika länder. Det är oftast restau-

rangens namn, som styr vilket land det får representera, mer sällan menyn. Ibland har vi kryssat över olika hav, t.ex. Sargassohavet när vi ätit någon exotisk fisk, och inget land passat in. Ett par vegetariska restauranger har bokförts som Grönsakslandet.

Vissa länder har vi återkommit till många gånger. Populärast har Italien och Indien varit, med 6 besök vardera hittills. Asien är välrepresenterat, däremot har vi ännu inte hittat någon resa till Norge och Finland.

Restauranger byter ibland ägare och därmed inriktning. På en och samma adress har vi under åren besökt tre olika länder – Tyskland, Jamaica och Senegal.

Vi är för närvarande ca 8-10 aktiva resenärer; några nya har tillkommit längs resvägen, några har vi tappat bort och några missar alltid avresetiden. Andra är ute och reser på det traditionella sättet - med flygbiljett.

I takt med att medelåldern i föreningen ökar och därmed begränsar rörligheten hos somliga medlemmar, kan det kanske vara på plats att tipsa om några mer närliggande resealternativ.

Jag gör ett försök och inför rutan "Mitt smultronställe". Ett smultronställe är vanligtvis en plats man gärna återkommer till och den befinner sig ofta inom räckhåll.

Jag inleder med mitt eget smultronställe. Det är en plats jag ofta återvänder till. Jag rekommenderar den varmt. Nu hoppas jag på att någon i föreningen fattar pennan och kommer med fler tips.

Christina Völcker

Mitt smultronställe

I hjärtat av Sörmland, i Åkers bergslag, finner man Skottvångs Grufva. De många gruvhålen,

idag vattenfyllda och inhägnade, vittnar om att här har brutits järnmalm. Det skedde troligen redan

1921 stängdes gruvan. Området låg i träda tills på 1970-talet, när driftiga krafter tog vid och gjorde en genomgripande upprustning av området. Där finns nu ett enkelt vandrarhem med kök och bastu, en smedja och i det gamla maskinhuset en restaurang.

från 1200-talet (dokumenterat sedan 1500-talet) och malmen försedde bl.a. Åkers styckebruk med järn till kanontillverkningen. Metoderna för brytningen förfinades med tiden. Det och mycket mer kan man lära sig i det lilla, nyligen uppförda museet på området.

Varje sommar tänds en kolmila efter konstens alla regler. Den levererar nu grillkol till hågade spekulanter. En tjärdaal byggs också upp och besökarna bjuds på underhållning i Dan Anderssons anda.

Restaurangen har öppet hela sommaren och delvis även vintertid. Man lyckas locka till sig artister, vilka gärna återkommer till den genuina miljön. Inte sällan övernattar artisterna på det lilla, otroligt pittoreska B&B Lilla Vasskärr, beläget i nowhere, där vägen tagit slut. Ett smultronställe i smultronstället!

Det som gör mitt smultronställe så speciellt är atmosfären och närvaron av ett stycke svensk historia. Man känner verkligen historiens vingslag och kan njuta av den sagolika naturen i den trolska skogen. Att där finns gott om bär och svamp minskar inte attraktionsvärdet.

När man vandrar på Sörmlandsleden, kan man välja en etapp förbi Skottvång och de tre Marvikensjöarna. Den, som i likhet med mig själv, älskar att bada och simma tar gärna ett dopp i Krampan. Där möts två av Marvikensjöarna. Man badar i rena dricksvattnet och

slipper bli störd av motorbåtarnas svallvågor. Endast roddbåtar och kanoter är tillåtna. Naturen är betagande med höga klippor och djupa raviner och området är naturskyddat.

Ytterligare ett smultronställe i smultronstället!

Man kan gå in på nätet och läsa mer om Skottvång, men det allra bästa är att fara dit och uppleva den förtrollande atmosfären.

Ett reseminne

av Inger Bjurlén

Att komma under en kamel har inte alla lyckats med. Jag deltog i en kamelutflykt i Saharas öken. Det var varmt, mer än 40 grader. Vi fick sätta på oss beduinkläder, till skydd mot värmen sas det. Efter en varm men intressant tur stannade vi för att få något att dricka. Innan jag hunnit kliva av min kamel, vräkte han sig ner på sidan i sanden och jag råkade fastna under honom. Han var väl också varm och trött antar jag. Kamelföraren kom springande och fick upp kamelen så att jag kom loss. Jag klarade mig bra, men kamelen fick en skopa ovetv av föraren.

Vi är säkra på att de flesta SGSare har varit med om någon dräpelig eller intressant händelse, som skulle passa in under rubriken ETT RESEMINNE.

**Det är bara att fatta pennan och skriva till Briefing!
Vi tar tacksamt emot alla förslag.**

Indien med Margaretha Thyr

Text: Karin Malmgren Bild: Ulla-Britt Ericsson

Shree Swaminarayan Bhuj

Det här var en fantastiskt innehållsrik resa och väldigt välgjord. Ingen annan resa har gett så mycket upplevelser. Här ger jag ett axplock av vad vi såg. Vi var tio SGS-are som åkte till Indien tre veckor i februari-mars. Två veckor var vi i Gujarat, som gränsar mot Pakistan och Indiska Oceanen, den tredje veckan i Himachal Pradesh vid Himalaya.

Vi började i Ahmedabad, en myllrande 6-miljoners stad. Allra först måste vi rustas med öl och vin för de två veckorna. I Gujarat säljs inte alkohol, men Abhi, vår indiske guide, visste hur vi skulle göra. I en källarlokal fanns allt att tillgå. Efter en omfattande byråkratisk procedur fick vi köpa

både öl och vin att inmundiga lite diskret på restauranger och hotellrum.

Vi övernattade på ett modernt boutiquehotell. Aporna klättrade utanför och på gatorna såg vi kameler, elefanter, bilar, tuktukbilar, allt i ett för oss oklart myllrande samspel.

Ahmedabad grundades på 1400-talet av mogulerna Ahmad. Senare kom det brittiska och därefter det holländska ostindiska kompaniet och sedan bomullsindustrin. I gamla stan ligger hus från ostindientiden med fantastiska träornament. Morgonbön i Swaminarayan-templet, tillbedjan av guden Vishnu. Männerna längst fram, kvinnorna bakom skrank. En bit

Broderi

bort kom folk till sin morgonritual, vattnade det heliga trädet, ringde i klockor, bad och knäböjde framför det lilla templet. Sedan matade de kossorna, som strövade omkring. Det här var en ritual, som vi kom att se många fler gånger. Vi mötte många troende. Religionen är starkt närvarande i samhället.

Så besökte vi Calicomuseet med fantastiska textilskatser, en bra bakgrund till de kommande hantverksbesöken.

På eftermiddagen kom vi till Sabarmati Ashram där Mahatma Gandhi bodde i tolv år. Vi fick se hans enkla boning med en bädd och en spinnrock (en protestsymbol mot brittisk textilindustri). Gandhi var advokaten som kom att bli en asketisk befrielseledare. Han förespråkade passivt motstånd mot britterna, t.ex. att inte köpa brittiska varor eller betala skatt. Han var mot religiös intolerans, rasism och Indiens delning. Han stöttade de kastlösa, som han kallade Guds barn. Strax efter självständigheten mördades han.

Nästa dag reste vi ut på landsbygden. Fina bussar, bra chaufför och fin service. Det fanns alltid kallt vatten och blev vi sugna fanns det snacks att tillgå. Resan var fylld av planerade attraktioner, men det var alltid

Klocktillverkning

möjligt att stanna när vi såg något vid vägkanten. Det kunde vara en fåraherde i traditionell dräkt, ett mobilt tegelbruk eller nomader på vandring med kameler och allt. Guiden Abhi pratade med människorna. Någon gång ville de inte alls bli fotograferade, men oftast var de väldigt vänliga och stolta. Otaliga gånger ville de bli fotograferade tillsammans med oss, och då kändes det OK att titta in i deras verksamhet.

Vi besåg två trappbrunnar, Adalay di Vav och Rani ki Av. Det är stora byggnationer, flera våningar djupa och fantastiskt byggda med pelare, balkonger, trappor och utsmyckningar. Inte bara en brunn, utan en rastplats och festplats byggd för 500 resp. 1000 år sedan. Rani ki Av grävdes fram på 1980-talet och har sedan blivit ett världsarv.

Vi kom att besöka många byar med fantastiska hantverkskunnanden, allra mest textila. Olika byar hade

specialister på olika vävnader. Vävstolarna var ofta enkla, grundprincipen densamma som överallt i världen. Ibland var det ett hål i golvet, där tramporna hängde ned, och så satt vävaren på golvet med fötterna ner i hålet. Vi fick se många vävtekniker, såsom ikat och dubbelikat, där både varp och inslag är knytbatikfärgat. Man ritar upp mönstret och knyter sedan om tråden i varp och inslag. Vi fick se knytbatik också; pyttesmå knutar i fina formationer och färgning i flera bad. Det fanns enklare varianter av knytbatik på lokala marknader. Många kvinnor hade knytbatik i sina kläder.

I andra byar såg vi andra vävtekniker, som mashru, där ena sidan av tyget är bomull och andra sidan silke. Bomullssidan bärs mot kroppen. Huden berör då inte silket. Det kommer från djuret silkesmask, som en troende jainist inte vill beröra.

Mashruvävning

Rogan Printing Rogan Art Nirona

Vi såg olika sätt att trycka och måla på tyg med gamla tekniker som upprätthölls. Jättevackra tyger! Vår shoppinglista var stor och priserna oförskämt låga. Vårt besök väckte stor uppmärksamhet i byarna, alltid vänlig nyfikenhet. Medan vi tittade runt bjöds vi på chai, the med mjölk, kardemumma och kanel.

Hemmen var enkla men fina. Mat lagades utomhus över öppen eld och där bakades också brödet. Folk hade el och ofta vatten och WC.

Hantverket gick i arv i generationer och många välutbildade söner kom hem för att fullfölja traditionen. Man har fått uppmärksamhet både lokalt och internationellt. Indiens president Modo förärade Barack Obama en fin Roganmålning. Motivet liknar ett livets träd med ett fint mönster målat på fri hand med en smet gjord på ricinolja.

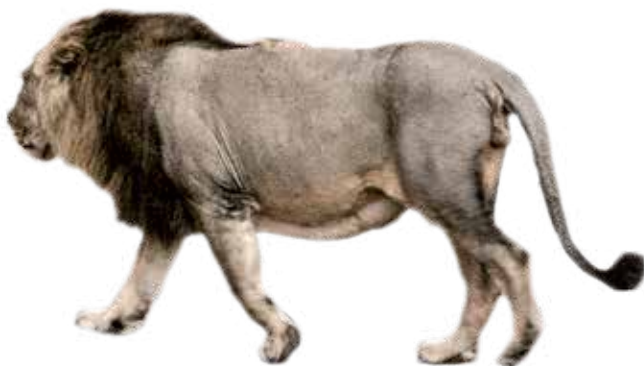
Resan gick mest i ett odlingslandskap. Ricin, till ricinolja, var en vanlig växt liksom bomull, koriander och anis. Naturligtvis stannade vi och kollade och luktade.

Vi åkte på sex safaris, först i det flacka landskapet Little Kutch of Run, ett världsarv. Här sköljer havet in under monsunen och förvandlar slätten till ett saltvattenräsik med rikt fågelliv. Massor med flamingos, pelikaner och jungfrutrnanor. De sistnämnda var på väg till Sibirien.

Några dagar senare kom vi till nationalparken Gir med 500 asiatiska lejon. De ska vara lite mindre än de afrikanska men kändes magnifika. En gång kom vi riktigt nära en hona. Plötsligt kom hon bara emot oss, strök utmed jeepen och tittade oss i ögonen. Häftigt! Massor med hjortar, stora och små. Några av oss fick se krokodil och alla tog del av ett rikligt

fågelliv. Ormhalsfågeln och den söta lilla ugglan spotted owlett, som kikade fram ur trädhålor, blev mina favoriter.

Våra boenden var en upplevelse i sig, som hos kungen i Sayla. Hans guesthouse låg i en vildvuxen trädgård, tennisbanan i ruiner och i ett hörn en rostig Morris minor. Vårt rum hade tre balkonger och utanför satt papegojor i träden. Kungen hängde med oss och visade både egendom och omgivning. En kväll kom byns flickor upp och dansade för oss. I ett skjul bodde en vis man, iklädd ett tygstycke och det helt oklippta

Hennes slott såg riktigt ruggigt ut från utsidan, men där doldes en ljuvlig trädgård omgiven av våra salsliknande rum. Och Royal Suite i Shimla! Större än min lägenhet och öppen spis med brasa. En annan natt bodde vi på en mangoplantage. På kvällen dansade afrikanska ättlingar för oss.

håret dolt i en enorm mössa. Kosten bestod bara av frukt. Mannen gav oss och andra människor visdomsord. I kvällsmörkret kokade herdar the till oss över öppen eld. Middag med stockvedsbrasa.

Eller som hos den ljuva prinsmodern.

Det finns massor av tempel och de används. De flesta är hinduiska, en del små, andra magnifika. I Buhj låg ett Swaminarayatempel byggt efter jordbävningen 2001. Helt i marmor och med massor med skulpturer och utsmyckningar. Överraskande att man kan bygga sådant idag!

3800 trappsteg upp på

kullen Shatrunaja ligger ett gytter av nästan 1000 jainismtempel, de första från 1000-talet, andra precis nybyggda. Hit vallfärdar jainister, speciellt munkar i vita enkla klädnader. Oj, så snabba de var! Det gick förvånansvärt lätt att

gå upp till kullen. De klokaste av oss hyrde bärstol ned.

Efter två veckor i Gujarat flög vi till Himachal Pradesh. Helt annorlunda. Lite kyligt, lite regn. Och Himalaya i bakgrunden. Från Haramsala på 1000 meter kunde man se snöklädda toppar på 5000 meter. I själva Dharamsala bor en indisk folkgrupp.

Utanför McLeod lever tibetaner i exil och här ligger Dalai Lamas kloster. Hans höghet gjorde inte några framträdanden under vår vistelse, men vi besökte klostret och det tibetanska museet och kulturcentret. Hos den tibetanska kvinnoföreningen mötte vi deras president och hörde starka berättelser om tibetanernas situation och deras historia. Många i vår grupp hade varit i Tibet och detta blev ett kontinuum i Tibets nutidshistoria. Vårt hotell var ett kulturcenter i sig. Som extra middagsgäst fick vi religions- och kulturministern i

exilregeringen. Medan vi åt berättade han om sitt liv, om situationen idag och om sina funderingar om framtiden. Kinas förtryck är starkt och utstuderat.

I Himachal Pradesh reste vi i urfina sjusitsiga Toyotas. Vägarna var jätte-krokiga. Det

kändes som i Alperna, gröna ångar och snöklädda berg. Otroligt vackert i solsken!

Nästa stopp var Shimla, den brittiska sommarhuvudstaden högt uppe i bergen. På branta sluttningar klättrade husen. Här var det kolonial historia; kristna kyrkor och palats i

skotsk stil. I ett av dem planerades Indiens fri-givning och delning.

Trevligast var nog vår tågresa med Himalaya Queen. Smalspårigt och hela järnvägen byggd med hacka och spade. Fantastiska vyer, tunnlar och broar! Lagom fort för att kunna

fotografera och njuta. Transport för lokalbefolkning och turister.

Utanför Shimla ligger Jakhutemplet, tillägnat apguden Hanuman. Han står staty utanför helgedomen, en 33 meter hög starkt orangefärgad apa. Vi fick höra berättelsen om hans underverk, för oss en gudasaga, men en viktig del i hinduismen.

Chandigar, delstatshuvudstad planerad av fransmannen Corbusier, blev en uppfriskande kontrast. Capitolum i rå betong och rätlinjig stadsplanering med stora parker, blev vårt sista stopp innan vi tog tåget till Delhi för att flyga hem. Här mötte vi vår första motgång. Luftrummet över Pakistan var stängt, och vi blev rejält försenade.

Men, det var en fantastisk resa! Planerad och genomtänkt med möjlighet till improvisationer när något dök upp. Den indiske guiden Abhi hade breda kunskaper och stor förståelse, delade gärna med sig och ordnade för oss. Reseledningen var utmärkt. Så här skulle alla resor vara.

Studiebesök

Text och bild: Christina Völcker, Inger Bjurlén

Strands

grafiska

Som ett resultat av årsmötet på Tjärö, sitter nu två nya redaktörer för Briefing, Christina Völcker med draghjälp av Inger Bjurlén, på denna ärofulla post.

Vi förstod, att det inte skulle bli lätt att axla manteln efter Marita Täppinen. Hon har utfört ett fenomenalt arbete med Briefing under många år.

Vi insåg förstås, att det behövs förberedelser och en inkörningstid för oss. Det senare gav sig självt, eftersom det beslöts hoppa över juninumret och i stället komma ut med ett dubbelnummer till hösten. För att gå till botten med förberedelserna, gjorde vi två studiebesök hos Marita i Södertälje och därefter ett besök på Strands Grafiska i Lindesberg, tryckeriet där Briefing trycks.

En mulen, lite blåsig dag i juni, styrde vi kosan mot Lindesberg. På tryckeriet blev vi mottagna av Lena Jonsson. Det är Lena, som designar vår tidskrift. Hon visade oss lite av detta arbete på sitt kontor, där hon kunde ståta med

en bildskärm av mastodontformat. Hon poängterade vikten av att vi skickar in tillräckligt stora bilder. Ur kvalitetssynpunkt är det mycket lättare att förminska stora bilder än att förstora små bilder. Texterna, som vi korrekturläser, hanterar Lena

sedan på bästa lämpliga sätt. Det görs i samråd med oss. I vissa fall kan bokstäverna bli i minsta laget. Det sker t.ex. när en artikel lagts in ograverad i sin helhet. Fortfarande gäller att vinjettbilden ska vara på högkant och gärna ha ett tomt/enfärgat utrymme i övre högra hörnet. Där ska finnas plats för vår logga m.m.

storlekar och kvalitéer, tjocklekar och färger för att kunna tillgodose alla kunder.

Ett samarbete med SAMHALL har lett till att flera personer med funktionshinder fått arbete på tryckeriet. Det finns trots allt några hanteringsmoment, som maskinerna inte klarar av.

Vi fick också veta, att en stor del av tryckeriets verksamhet utgörs av distributionen. Det kanske man inte alltid tänker på.

Så fick vi en rundvandring i själva tryckeriet. Vi häpnade över storleken på Strands Grafiska. Där finns maskiner för allt man kan önska sig; maskiner som trycker, maskiner som bläddrar, maskiner som skär, maskiner som sorterar etc.

Så tog vi adjö av Lena och Strands Grafiska i förvisningen om att vi känner oss trygga i händerna på tryckeriet. Nu vet vi hur Briefing kommer till. Det är bara upp till er medlemmar/läsare av Briefing att komma in med intressanta artiklar, så att vi kan genomföra vårt arbete. Det ser vi fram emot.

Man får både små och stora uppdrag, storleksmässigt allt från visitkort till fototapeter. Tydligt är orderingången god, för man arbetar i skift. Lagerhyllorna med papper gick inte heller av för hackor. Man måste ha stor tillgång till papper av många olika

Murchison Falls i Uganda

Text och bild: Lars-Åke Janzon

Uganda är det land som Winston Churchill en gång kallade ”The Pearl of Africa” (Afrikas pärla). Landet är på många sätt ett rikt land med bördig jord, regn och solsken. En av pärlorna är Murchison falls, där själva fallen, som är Afrikas tredje i storlek, är en av de självklara besöksplatserna.

Murchison Falls National Park ligger i norra Uganda, cirka 30 mil från huvudstaden Kampala, där Bunyoros branta sluttning tonas ut i en vidsträckt och palmbevuxen savann. Nationalparken är Ugandas största (ca 400 kvadratmil), och äldst bevarade naturskyddsområde med över 100 däggdjursarter och nära 500 iakttagna fågelarter. Här finns en stor variation av naturtyper, från torr grässavann

till tät, tropisk regnskog med den Vita Nilen som mäktig pulsåder i mitten.

Murchison Falls National Park ingår i Murchison Falls Conservation Area (MFCA) och består av Murchison Falls NP, Bugungu och Karuma Falls Wildlife Reserves. Nilen kommer hit från Victoriasjön till Lake Kyoga för att fortsätta mot norra delen av Lake Albert, i den västra delen av Rift Valley. Murchison Falls utgör den västra ingången till det östafrikanska gravsänkesystemet.

Murchison Falls, eller Kabarega Falls, är en del av den mäktiga Nilen. Det är ett vattenfall mellan Lake Kyoga och Lake Albert.

Vid vattenfallet, strax innan Lake

Albert, komprimeras floden till en 7 meter smal passage- Murchison Falls. Själva fallet är 43 meter högt och vattenmassorna måste pressa sig genom det mycket smala gapet. Det medför att vattnet kommer att explodera ut genom bergsspringan så att det i kaskader dundrar ner mot den lugnare vattenytan nedanför.

I denna artikel koncentrerar vi oss på själva vattenfallet och kryssningen dit. Båtfärden utgår från Paraa, och man åker efter sydsidan av Nilen till vattenfallet. Den som vill se naturen och dess invånare på bästa sätt bör placera sig på babordssidan och långt fram i båten.

Historia

Mellan 1907 och 1912 blev alla invånare i ett omkring 1300 kvadratmil stort område tvungna att evakueras på grund av att sömnsjuka, som orsakas av tse-tseflugor, spreds. Detta beredde väg för grundandet av Bunyoro Game Reserve 1910, vilket är området söder om Nilen. 1928 vidgades gränserna in till Gulu District norr om floden. Det resulterade i att det skyddade området blev känt som Bunyoro-Gulu Game Reserve. Då människorna redan hade blivit evakuerade, var det möjligt att etablera skyddsområdet utan att behöva flytta några människor.

1952 grundades National Parks Act of Uganda av den brittiska ledningen. Efter 40 år av minskad jakt i Bunyoro-Gulu Game Reserve ökade djurantalet till ett sådant bestånd att reservatet blev tvunget att expandera. Det blev till slut Murchison Falls National Park, en av de två första nationalparkerna i Uganda tillsammans med

Queen Elisabeth National Park. Fram till mitten av 1960-talet var Murchison Falls nummer ett på listan över safaridestinationer i Östafrika, med över 60 000 besökare varje år. Sedan kom Idi Amin på 1970-talet med sina soldater som behövde mat, något som gick ut över landets djurliv. Årtionden av tjuvskytte och regionala konflikter följde, både i och runt Murchison Falls, vilket kraftigt har decimerat det vilda djurlivet i en av Afrikas mest betydande hotspots.

Inte ens nu, fyrtio år senare, finns det några noshörningar och elefanterna decimerades från att ha varit cirka 14 000 till färre än 800!

Den negativa trenden har dock stoppats och Uganda Wildlife Authority (UWA) har tillsammans med ett antal icke regeringsanslutna organisationer (NGO) strandsatt en ambitiös återhämtningsplan. Den siktar på att återställa parken och de omgivande områdena till dess förra storhet.

Naturen i Murchison Falls National Park

Den här delen av Nilen förser Uganda med ett av naturlivets mest spektakulära skådespel. Många djur söker sig till flodbankarna, såsom elefanter, giraffer och bufflar, medan flodhästar, nilkrokodiler och vattenfåglar har flodbankarna som sitt hem.

Det går bra att åka på safari i Murchison Falls National Park året runt. Vädret är tropiskt varmt. Då området ligger nära ekvatorn skiftar inte temperaturen märkbart. Den stannar på en stadig nivå året runt.

Vegetationen efter floden karaktäri-

seras av savann och mer eller mindre tät skog. Palmyrapalmer, *Borassus aethiopicum*, växer ganska vanligt på den halvtorra savannen. Befolkningen kan använda alla palmens delar till olika saker. Särskilt frukterna uppskattas, även av elefanterna. De äter dem och släpper ut dem igen efter att de gått genom tarmsystemet. På så vis sprids palmen här.

Korvträdet, *Kigelia africana*, som även är ett ornamentalt träd, kan bli upp till 15 meter högt och blommar med rödrosa blommor som doftar som jäst frukt. De blommar endast under en natt och pollineras vanligtvis av fladdermöss. Befruktade blommor bildar långskaftade, 30-60 cm långa korvliknande frukter. Mogna frukter innehåller ett enzym som gör kött mörkt men de används även på Östafrikas landsbygd till förbättrad jäsning av pombe, ett egenbryggt öl.

Djurlivet i Murchison Falls National Park

Det vilda djurlivet är rikligt och det är gott om färggranna fåglar. I parken lever en mångfald av djur. Man kan re-

lativt enkelt se fyra av "The Big Five". De fem stora är ursprungligen en jägarterm för fem eftertraktade storviltsarter som lever på Afrikas savanner. Dessa är lejon, leopard, elefant, noshörning och afrikansk buffel. De jagades med grovkalibriga vapen under vad man kallade storviltsjakt.

Numera är den afrikanska elefanten uppdelad i två arter, svann- och skogselefant. Den art som vi ser under båtfärden till vattenfallet är savannelefanter, *Loxodonta africana*. Dessutom ser vi bufflar, *Syncerus caffer*, på nära håll. Lejon, *Panthera leo*, och leoparder, *Panthera pardus*, ska man ha tur för att få se. Noshörningar ser man inte alls eftersom de än så länge inte har kunnat återetablera sig i landet

efter utskjutningen, men man projekterar att återintroducera trubbnoshörningen, *Ceratherium simum*.

Under en båtresa brukar man se stora mängder djur längs stränderna, särskilt om man gör den resan på eftermiddagen och sitter på babordsidan. Man ser på nära håll bl.a. flodhästar, *Hippopotamus amphibius*, vårtsvin, *Phacochoerus africanus*, och en mängd fågelarter. På lite längre avstånd ses en av de mest hotade underarterna av giraffer, Rothschilds giraff, *Giraffa camelopardalis rothschildi*. Den saknar svarta fläckar på underbenen, så det ser ut som om den bär vita strumpor. Vidare ser man ugandakob, *Kobus kob thomasi*, som normalt är mer rödbrun än andra underarter. Där syns den lilla oribin, *Ourebia ourebi*, med den svarta fläcken under örat, vattenbock, *Kobus ellipsiprymnus defassa*, topi, *Damaliscus lunatus*, impala, *Aepyceros melampus* och buskbock, *Tragelaphus sylvaticus*.

Jacksons koantilop (Jacksons kongoni) sägs vara den koantilop som finns här. Men systematiskt sett anser många att den är en hybrid mellan Lelwels och Cokes koantiloper. Utseendemässigt ser den mest ut att tillhöra underarten *Alcelaphus buselaphus cokei*.

Hyenor, *Crocota crocuta*, är emellertid fortfarande en mycket ovanlig art både här och i hela Uganda.

Längs stränderna är det mycket gott om både nilkrokodiler, *Crocodylus niloticus*, och nilvaraner, *Varanus niloticus*. Samtidigt som krokodilerna förser varanerna med föda i form av lämnat byte, är dessa en av varanernas fiender. Om varanen hotas kan den

använda sina tänder, klor och piskliknande svans att försvara sig med.

Fågellivet

Man behöver verkligen inte vara ornitolog för att njuta av all artrikedom, färgprakt och sång. Man behöver heller inte veta vad alla fåglar heter. Det räcker med att njuta av prakten och den afrikanska stämningen.

I nationalparken är det möjligt att åka på båtsafari, vilket är en spännande och unik upplevelse, och det är från båt man ser Murchisonfallet bäst. Man får möjlighet att se en mängd olika slags fåglar. I Murchison Falls har det exempelvis observerats mer än 50 olika arter rovfåglar. Den som vi med säkerhet får se är den afrikanska fiskörnen, *Haliaeetus vocifer*, som tack vare att den är vanligt förekommande och har vackert utseende har många trivialnamn, såsom skrikhavsörn, Afrikas röst (artepitetet vocifer betyder ungefär skrika gällt, högt) m.fl. Den gamla fågeln är mycket karaktäristisk med vitt huvud och bröst och stjärt, en mestadels brun kropp samt mörka svarta och bruna vingar med violett glans i vissa lägen. Man har den så pass nära att man kan se att ögonen är mörkbruna och att näbben är gul med svart spets.

Den afrikanska saxnäbben, *Rynchops flavirostris*, är bara en av alla märkliga fåglar som finns i det här området. Saxnäbbar är ganska stora måsfåglar med ett helt eget utseende och uppträdande. Näbben är helt unik i och med att undre halvan är längre än den övre. Vid sökandet efter föda flyger saxnäbbar strax ovanför vattenytan med undre näbbhalvan nedstickande

i vattnet för att på så sätt få tag i fisk som befinner sig nära ytan. Saxnäbbar

har också speciella pupiller, som drar ihop sig till en smal vertikal skåra vid starkt ljus, som hos katter. Saxnäbbarna står ofta tillsammans på strandbankarna, men jagar efter byte gör de

ensamma.

Rödstrupig biätare, *Merops bullocki*, är en fågel som svävar som en hemgjord papperssvala. Ovansidan är grön, haka och strupe karaktäristiskt röda. Här, med underarten *frenatus*, hittas den i höga erosionsbranter i anslutning till floden. Den häckar i kolonier med upp till 50 bon. Boet placeras längst in i en tunnel som den gräver innan marken torkar efter regnsäsongen. Fågeln lever huvudsakligen av bin men även av andra insekter. Den ses ofta söka föda i par eller små grupper. Den stannar i häckningsområdet året runt.

Vitvingade tärnor, *Chlidonias leucopterus*, övervintrar i Uganda och här på Nilen hittar vi dem i små flockar. Av den svarta fjäderdräkten de har sommartid återstår nu endast några fläckar på huvudet. I vinterdräkt är den inte helt enkel att skilja från svarttärna, som dock är synnerligen ovanlig i Uganda i augusti-maj.

Vattentjockfoten, *Burhinus vermiculatus*, står dagtid som de flesta tjockfötter blickstillta som stenstoder på strandbankarna. Fåglarna hittas vid sjökanter och flodmynningar och vid skyddade stränder. De letar föda: insekter, blötdjur och kräftdjur, mestadels under dygnets mörka timmar.

Den helt brunfärgade skuggstorken, *Scopus umbretta*, med det hammarliknande huvudet, har fått det engelska trivialnamnet "hamerkop". Namnet skuggstork har den fått av att den breder ut vingarna som ett paraply när den fångar fisk. Detta gör att den ser fisken bättre. Deras enormt stora bo, upp till 2 meter i diameter, ses i grenklykor längs stranden. Boet återanvänds år efter år, byggs på och blir större och större. Ingångshålet ligger på undersidan.

Goliathägern, *Ardea goliath*, är kanske världens största häger; 135-150 cm hög. Den föredrar grunt vatten, men letar föda på djupt vatten med flytande vegetation. Den är på jakt efter fisk huvudsakligen, men tar också odlor, ormar, gnagare, krabbor, räkor och flytande as.

Afrikansk ormhalsfågel, *Anhinga rufa*, har mycket lång hals och simmar ofta med bara halsen ovanför

vattenytan. När den simmar på detta sätt kan den likna en orm, därav namnet. Ormhalsfåglarna saknar en oljeproducerande körtel, vilket medför att deras fjäderdräkt drar åt sig vatten. Det gör dem tyngre i vatten och de kan därmed knappt flyta. I stället underlättar det vid dykning efter fisk. Vid behov torkar ormhalsfågeln sina vingar genom att liksom på skarvars vis sittande sträcka ut vingarna tills de är torra.

Sporrvipa, *Vanellus spinosus*, är en omisskännlig vadare med delvis vitt ansikte medan hätta, bröst, stjärt och en strimma på halsen är svarta. Vingor och rygg är ljusbruna. Sporrvipan är, vid sidan av krokodilväktaren, en av de arter som tros vara förlagan till fågeln "trochilus". Den sades ha en symbiotisk relation med krokodiler. Den grekiska historikern Herodotus

berättar om hur krokodiler ligger på strandbrinken med öppna käftar och hur "trochilus" tillåts äta av köttrester på krokodilernas tänder utan att krokodilerna äter upp fåglarna. Beteendet har dock aldrig bekräftats.

De flygskickliga och tärnlika klippvaddarsvalorna, *Glareola nuchalis*, måste man nästan ända fram till vattenfallet för att få se. De föredrar nämligen snabbt forsande vatten med klippor och stenar, som de kan vila på, spana och bygga bo på. De lever av insekter (exempelvis tse-tseflugor) som de fångar i luften. Honan lägger 1-2 ägg i en försänkning i en klippa omgiven av vatten. Båda könen ruvar äggen och blötlägger sina fjädrar för att kyla ner äggen. Efter kläckning tar ungarna skydd i klippskrevor. De kan simma vid mycket tidig ålder.

Resemästarens sidor

Har du också följt demokratiseringsprocessen i Sudan? Vi är säkert många SGS-are som tänker på sudaneserna och några av er har egna varma, genuina möten och stora upplevelser att blicka tillbaka på från SGS-resorna föreningen gjorde för ett par år sedan. Nu avråder UD från icke nödvändiga resor, men vi får hoppas att svenska UD följer brittiska UD och lättar på

restriktionerna, så att fler får uppleva en annan sida av Sudan än den som ofta förmedlas i media. Att sudaneserna denna gång valt att inkludera hela befolkningen – även kvinnorna – och militären i sin nya regering lägger en god bas för att lyckas – även om vi hört historiker i media tvivla på att demokratin blir långvarig. Låt oss hoppas att de har fel!

Kalendarium

Öster om Wallacelinjen - Indonesiens natur med Anders Haglund

15-31 oktober 2019

1 damplats kvar!

Preliminärt 15-31 oktober 2020

Boka!

Indien med Margaretha Thyr

28 feb-20 mars 2020

1 plats kvar!

Expedition Sydatlantens öar Ushuaia-Sydgeorgien-Tristan da Cunha-St Helena-Johannesburg

Endast kryssning:

29 mars-25 april 2020

Från Skandinavien:

25 mars-28 april 2020

1 superior-hytt kvar!

Nigeria

2 veckor i februari 2021

Intresseanmälan

ÖSTER OM WALLACELINJEN – INDONESIAENS NATUR MED ANDERS HAGLUND

Nu har även avgången 2020 öppnats för bokning och vi har ett par platser kvar. Den som vill har möjlighet att förlänga resan och besöka Raja Ampat. Du reser då på egen hand, men vi förbokar logi, transporter med mera. Det blir mycket enkelt med logi på home stay, men med bästa läget vid havet och cirka en timmes promenad till gömslena för att titta på paradisfåglar.

Sulawesi är den största ön inom området som kallas Wallacea och här hittar vi en av världens artrikaste och äldsta regnskogar med flera endemiska arter, bland annat inte mindre än 90 fågelarter som bara finns här. Moluckerna och Timor är Wallaceas östligaste utposter och utanför öarna går en djuphavsgrav som hindrat arter från att sprida sig till Nya Guinea och Söderhavet.

I Wallacea har man hittat fossila fynd från dvärgelfant och dvärgnoshörning. 2004 fann man benrester av *Homo floresiensis*, en dvärgform av släktet *Homo* som populärt kommit att kallas hobbitar. Öster om Wallacea finns ytterst få fossila fynd. Vår resa går till Sulawesi och Moluckerna, så vi kommer att besöka både den västra och östra delen av Wallacea.

Ön Halmahera ligger i ögruppen Moluckerna, vilken kanske är mer känd under sitt tidigare namn Kryddöarna. Muskot från Bandaöarna var kända redan under 1200-talet. Kryddnejlika odlades också här och såldes till Europa. Provinsen består av cirka 1 000 bergiga öar med vulkaniskt ursprung, varav Halmahera är den största. På ön Halmahera hittar vi nya arter som inte återfinns på Sulawesi. Faunan här har allt större inslag av australisk fauna med bland annat klätterpungdjuret moluckkuskus, vittofskakadua, 15 arter kungsfiskare, inklusive bland annat moluckernas egen kokoburra, samt den spektakulära vimpelvingade paradisfågeln (Standardwing), vars spelplats vi besöker. Det var florän och faunan på Halmahera som var Sir Alfred Russel Wallace huvudsakliga inspirationskälla när han utvecklade sin teori om arternas ursprung.

Färdledare

Anders Haglund, biolog och en av SGS mest rutinerade och uppskattade färdledare.

Datum: 15–31 oktober 2019 – **1 damplats kvar!**

Preliminärt 15–31 oktober 2020 – **Boka!**

Preliminärt pris 2020: 53 500 (USD 1=SEK 9,00), 55 000 kr (USD 1=SEK 9,50), 56 500 (USD 1=SEK 10,00)

Antal deltagare: 12–15 personer

Mer information och bokning: Gränslösa Resor,
e-post lotta@granslosaresor.se, tel 0151-209 00. www.granslosaresor.se

"Hjärtat" är vad som kallas Wallacea.

Det begränsas i både öster och väster av djuphavsgravar som hindrat spridningen av både flora och fauna.

INDIEN MED MARGARETHA THYR

Årets resa till Indien med Margaretha Thyr blev otroligt uppskattad och alla som var med är ense om att det vore synd att inte fler får uppleva den. Efter föredraget om resan som Anders Gezelius och Ulla-Britt Ericsson höll på Tjärö var det många som satte upp sig på intresselista för en avgång 2020. Därför kör vi en favorit i repris.

Vår resa går genom byar och samhällen i Gujarat och Himachal Pradesh i nordvästra Indien, två av Indiens 29 delstater. Resan innehåller mycket och av skiftande slag men ”hänger ihop” på ett magiskt sätt: unikt hantverk av olika slag, livet i storstad och byar, möte med olika etniska folkgrupper, miljöprojekt och miljöaktivister, arkitektur, konstnärskap, stadsplanering, sällsynta djurarter och rikt fågelliv, öknar och bergstrakter, hinduism och buddism, jainism, kolonialhistoria, tempel, världsarv, kungapalats, hyddor, trädgårdar slättland och höjder - och inte minst vår egen plats i allt detta.

Vi reser med flyg, tåg, buss safarijeepar och bilar. Resan är den första i sitt slag med kombinationen av Gujarat och Himachal Pradesh.

Färdledare

SGS:aren Margaretha Thyr är pensionär som tidigare arbetet som mellanstadie-lärare samt med skolutveckling och på Rädda Barnen. Hon har parallellt med sitt arbete frilansat som reseledare i ca 40 år.

Datum: 28 februari–20 mars 2020

1 plats kvar!

Pris: 55 800 kr (USD 1 = SEK 9,30),

57 700 (USD 1 = SEK 9,70)

inklusive ”allt” utom en lunch och visum som söks digitalt

Antal deltagare: 10–12 SGS:are

Mer information och bokning/intresseanmälan:

Gränslösa Resor, e-post lotta@gransloaresor.se, telefon 0151-209 00.

Programmet för resan 2019 hittar du på SGS hemsida, www.sgsresa.se.

EXPEDITION SYDATLANTENS ÖAR USHUAIA-SYDGEORGIEN-TRISTAN DA CUNHA- ST HELENA-JOHANNESBURG

Vår expedition över ett av de sju världshaven tar oss till tre av Atlantens mest otillgängliga ögrupper och öar – Sydgeorgien, Tristan da Cunha och St Helena. Tristan da Cunha är världens mest ensligt belägna samhälle. Man kan åka över Sydatlanten på andra sätt, ja till och med med samma båt, om man nöjer sig med att

ha gjort turen. Det blir en standardresa med standardutflykter. Det som gör vår SGS-resa unik och så spännande är att vi har kontakter och vänner på öarna genom vår expeditonsledare Torbjörn Svensson. Sannolikt finns det inte någon annan svensk som varit på alla dessa öar och dessutom har vänskapsband med öborna. Det öppnar dörrar som är stängda för andra. Att Torbjörn är sjökapten och erfaren färdledare är basen för en lyckad resa och han kommer att hålla många intressanta föredrag och leda utflykter på svenska. Dessutom blir det fina föredrag av båtens guider.

Vårt fartyg m/v Plancius går med passagerare i Arktis och Antarktis. Hon har viss isklass och tar 116 gäster, är 89 m lång och 14,5 m bred med en marschfart på 10,5 knop. Varje hytt har dusch och toalett. Mat- och föreläsningssalen är rymlig och Observation Deck har panoramavy föröver och bar. Även goda däcksutrymmen kommer väl till pass då vi når varmare breddgrader efter Tristan. 10 zodiacs gör landstigningar effektiva. Hon har en internationell besättning på 47 personer, varav åtta är guider/ledare/föredragshållare under ledning av en holländsk Expedition Leader. Ombord finns också en läkare.

Albatross

Pris endast kryssningen: 103 000–114 000 kr/person beroende på hyttkategori. (Det finns även delux- och superiorhytter)

Budgeterat pris för flyg, logi och utflykter före och efter kryssningen: 32 000–35 000 kr

Datum endast kryssningen: 29 mars–25 april 2020 **Väntelista!**

Datum från Skandinavien: 25 mars–28 april 2020

Information och bokning: Lotta och Anna-Karin på Gränslösa Resor, e-post lotta@granslosaresor.se eller telefon 0151-209 00

Basil George är en legend på St Helena och kände Torbjörns pappa Roland Svensson. Han kommer guida oss på ön. Här ses han åka ner för Jakobs Ladder som leder till The Signal Station där Roland bodde.

NIGERIA

Nigeria är Afrikas folkrikaste stat med drygt 185 miljoner invånare och består av över 200 olika etniciteter. Även om engelska är det officiella språket så finns där idag över 500 andra levande språk. Fram till 1960 var landet en brittisk koloni men de olika folken har trots kolonialstyret behållit många av sina gamla traditioner. Idag är Nigeria en förbundsstat som består av 36 delstater.

Landet är rikt sett till naturtillgångar och är Afrikas största exportör av olja. Ekonomin är en av de snabbast växande i världen men tyvärr fördelas tillgångarna ojämnt. Nigeria är stort och miljön och floran växlande. Vid kusten finns ett stort bälte med mangroveskog och sötvattenträsk. Innanför detta breder en tropisk regnskog ut sig. I mellersta delen hittas tropisk skog i dalarna och savann på plåtåerna och i norr är det halvöken. Längs floderna finns också mycket stora områden med skog som kantar vattendragen. Klimatet varierar över landet och över året men i februari är det torrperiod och en bra tid att åka dit. AviFauna arrangerar i februari 2021 en resa till detta spännande land för SGS medlemmar.

Vi reser runt i den södra delen av landet och kommer att uppleva allt från träskan vid kusten till regnskogar och högländ längre in i landet. Vi besöker nationalparker där det fortfarande finns en del vilda djur kvar som antiloper, bufflar, vårtsvin och flera olika sorters apor. Det finns gott om olika fågelarter som vi också kommer att titta på. Vi besöker museum och historiska platser såväl som konstgallerier och heliga religiösa platser. På jordbruksinstitutet får vi inblick i odlande och utveckling av grödor. Och så alla möten med människor längs med vägen... Det kommer att bli en mycket spännande och annorlunda resa.

Ulf Ottosson kommer att vara vår reseledare. Han är specialist inom ornitologi och miljövard och har gjort över 80 resor kors och tvärs över Nigeria. 1-2 månader per år undervisar och forskar han på A.P. Leventis Ornithological Research Institute i Jos. Han har besökt Nigeria under sommaren och fortsätter att planera resan.

Tidpunkt: cirka 2 veckor i februari 2021

Gruppstorlek: 12-15 personer

Budgeterat pris: 59 000 SEK per person.

Reseprogram beräknas klart i mitten av september.

Det skickas till dig som anmält intresse och läggs ut på www.sgsresa.se.

Intresseanmälan och mer information: Josefine på Avi Fauna, e-post josefine.brantmark@avifauna.se, telefon 070-610 44 45

B

Okända exotiska Baltikum från koja till slott

På ön Muhu - byn Koguva - där vi skall bo

Rundale, ritat av Rastelli - som också ritade ritade Vinterpalatset i St Petersburg

Adelspalats och gamla bondbyar, svenska befästningar, ryska kloster, förtrollande skulpturparker och ryska ikoner, folkkonst, otroliga människoöden, frivilliga hjälporganisationer, välbevarad natur, vandrande sanddyner. Tallinn, Tartu, Riga, Vilnius. God mat trevligt serverad med härligt öl! Guide: författaren Pär Lindström.

Estland – Lettland – Litauen med kortare besök i Kaliningrad. 12 dagar i liten grupp – en riktig "baltisk grundkurs" **OBS nytt datum**, 25 maj –5 juni 2020.

Lettland – Östra Estland med ikonmuseum i Pskov, 9 - 21 aug 2020, liten grupp.

Baltikum med Baltic Books

0706 720 333. Program, massor av bilder: www.balticbooks.se.